

WEÖRES SÁNDOR

BOLOND ISTÓK

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

WEÖRES SÁNDOR

BOLOND ISTÓK

ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY PRÓZÁBAN

Csorba Győzőnek
szeretettel
Weöres Sanyi.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

Bajisa Indrás

DIÁRIUM KÖNYVTÁR
SZERKESZTI: KENYERES IMRE

Ez a művecske tulajdonképpen önéletrajz-féle, bár a benne szereplő alakoknak, történéseknek semmi adatszerű kapcsolatuk sincs az élettemmel. Mégis: itt minden helyzet, minden mozzanat a saját eddigi sorsomat tükrözi álom-messzeségből. Arról próbáltam beszélni itt, ami az életemből el nem mondható, nem mintha titok volna, hanem, mert szavakba nem fér; a valóság mögötti valóságot, az események benső, igazi arcát csak így lehetett valamennyire is megrögzíteni, elmondás helyett legalább talán megéreztetni.

Egy épületnek nem a megtapintható vakolat és téglá a lényege, hanem a megfoghatatlan tartóerő; egy szekeret hiába vizsgálunk, nem leljük meg azt, ami gördülésre és teherhordásra alkalmassá teszi; ugyanígy emberi életünkben sem az a fő, hogy tegnap hol voltunk és ma mit teszünk, hanem életünk tértelen-időtlen alapállománya, melynek a cselekvések és szenvedések csak felületi fodrozódásai. De ki tudna erről igazán beszélni, róla véglegeset mondani? Ha e hat éneken keresztül csak éreztetni is tudnám néhány pillanatra: már az is több, mint amennyit remélek.

Kiadásért felelős: Máté Károly.

42.940. — 1943. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering R.)

Paprika Jancsi (ők is akkor keletkeztek, amikor én, senki sem emlékszik arra az időre, mikor mi hárman még nem voltunk a világon) és mondani sem kell, hogy mindig hasznosan töltöttük az időt. Azért lassacskán mégis félbeszakadt ez az élet, ma már a varázslást is jóformán abbahagytam.

Rengeteg évig éldegéltem mindig egyformán a hegy tetején. Olykor a Nap kelt föl, máskor a Hold; hol egyszerre látszott mindakettő, hol valamelyik, hol egyik sem; és sokkal több nem is történt. Hanem egyszer, mikor a hegyoldalon egy fenyvesben szamócat, gombát és más effélét kerestéltem, látok ám egy gyöngyöző kis patakot, aminek azelőtt nyoma se volt. Igen elcsodálkoztam és indultam a csobogó mentén fölfelé, hogy okát megkeressem. Mentem, bandukoltam mindig magasabbra, ahogy a kanyargó patak vezetett. Végre egy tisztásra értem, nagy sárga sziklák közé. A kőkatlanban tündér üldögélt, szeme kendővel volt bekötve és a kendő már egészen átázott, mert a tündér szeméből csordogált az a rengeteg könny, ami pataként hömpölygött lefelé a hegyoldalon.

Álltam mellette sokáig, mégsem tudta, hogy ott vagyok, mert be volt kötve a szeme. Végre megérintettem a vállát, akkor összerezgett.

— Tündérke — mondtam neki —, ne félj tőlem. Látom, igen nagy a bánatod, hiszen könnyel árasztod el az egész hegyet. Szólj hozzám bizalommal, segíteni akarok rajtad.

— Nem tudom, ki vagy — zokogta a tündér —, mégis megbízom benned. Tudd meg: Kőlánia a nevem; apám és anyám, ez a két nagy sárga szikla itt, soká gyermektelen volt, ezer meg millió évig búgó hangon sírtak a magasság napfényében, hogy miért nem lehet

nekik is gyermekük, mint lenn a boldog völgyeknek, vagy a csillámló folyóknak. Addig sírtak, míg végre egy légi szellem megszánta őket és megengedte, hogy legalább egyetlen utódjuk fakadhasson, ha egy átkot a leendő gyermekük sorsául elfogadnak. Ez az átok, hogy a gyermek a legelső lénybe, akit meglát, gyógyíthatatlanul beleszeressen. Ma hajnalban jöttem a világra, azóta mindig csak zokogok és talán nem is fogok soha mást csinálni. Bekötött szemmel élek, mert nem akarok meglátni senkit, nem akarok beleszeretni senkibe. Csupa szörnyűség, amit hallottam a szerelemről, én nem akarok senkit se szeretni.

Ha nem sziklatalaj lett volna alattam, talán menten gyökeret vert volna a lábam. Ha levinném a tündér kendőjét — gondoltam —, én volnék az első teremtmény, akit meglát és engem óhajtana. Már időtlen idők óta éltem és még sosem szeretett bele senki a sötét arcomba, suhogó szürke köpönyegembe. De nem is bántram. Sokat szórakoztam az erdők lengő pici lelkeivel, a források fehérfátylas sellőivel és más ily vidám lényekkel; ennyi elég is volt nekem a szerelemből. Kergetőztem velük, azt se bántram, ha kinevetnek. Néha egyetlen elcsíptem és bezártam akkora dobozkába, miben egy szúnyog sem fért volna el; máskor óriásira varázsoztam őket, csakúgy csillogott tőlük a hegygerinc. És vigyáztam, hogy naponta mindig másikkal szórakozzam, mert annyit első napom óta tudtam, hogy veszedelmes a megszokás. Dehogy kívántam én ennél többet a szerelemből.

Pillanatig tartott minden tünődésem, aztán így szóltam:

— Kőlánia, kis szentem, nem olyan félelmetes dolog, amitől te annyira félsz. Majd én keresek neked olyan

itt hozott a világra engem és földi sorsom nem nyit számomra más vidéket. Aldozatok föl, daraboljatok széjjel és úgy vigyetek magatokkal: örökre védeni foglak titeket.

Ijedten és tanácstalanul álltunk. Kétkalapács királyfi tért először magához: megragadta Kőlánia tündért és beléje vágta kardját — de mintha napsugarat hasított volna. Erre Táltos királyfi nekiugrott Kőlánának és a nyakát akarta kicsavarni: de csak a levegőbe nyult. Ekkor a kis Bors észrevette, hogy Kőlánia lelke nagy kék lánokban lobog ki a szeméből: az eleven kék csóvákba belemarkolva magáhozrántotta a tündért és leteperte a földre. Vállig elüszkösödött karral kelt fel a földről. De addigra Kőlánia már nem volt sehhol. Két szeme az egyik királyfi pajzsán villogott, haja a vitézek süvegét díszítette, vérét nagy tömlőkben a szolgák cipelték. Lelke pedig belém szállt: éreztem, amint a mellemben elhelyezkedik.

Soká mentünk még. Felettünk éjtszakánként a mennybolton ragyogott Búzalelke fejedelemasszony és Jégapó fejedelem: két hatalmas csillag. Tudtuk, hogy őriznek minket.

Mentünk porosan és piszkosan a többivel, mint egyszerű közemberek: Vitéz László, Paprika Jancsi, meg én. Nemzedékek sarjadtak és kihaltak, száz évek teltek, ezer évek és mi mentünk. Hol a Nap kelt föl, hol a Hold, olykor egyszerre látszott mind a kettő, vagy valamelyik, vagy egyik sem és mi mentünk. Néha a sereg megállapodott, letelepedett; hosszabb időre is volt hazánk itt-amott. Mikor megérkeztünk a mostani földünkre, már Jégapó ükunokáinak ükunokáival mentünk. Cserélődtek körülötünk a halandó nemzedékek és mi még most is élünk.

Itt, a Duna táján engem többnyire úgy híttak: garabonciás diák. A ti nagyapáitok még néha találkoztak

velem, amint szürke köpenyemben ballagtam az úton, mint szegény és jókedvű vándor; vagy amint rettentő hatalmat színelve vágattam a borús égen. Szerettem faluról-falura járni, lányokkal tréfálni, öregasszonyokat rémíteni, nagy viharokat lengetni; de azért közben sok jót is tettem. Ma már nem járok semerre; azt sem tudom, hol vagyok. Kőlánia tündért hallgatom, aki mellemben lakik, belülről símogat és folyton énekel.

Felelős kiadó a Szépirodalmi Könyvkiadó igazgatója

Felelős szerkesztő Domokos Mátyás

Műszaki vezető Jánosa István

Műszaki szerkesztő Mező Zsuzsa

A sorozatterv Haiman György munkája

Képszerkesztő Zsoldos Vera

Készült a Kner Nyomdában, Gyomán, (75.462)

chamois diósgyőri bordázott papíron, Garamond (12/14) betűvel

Megjelent 1976-ban, 5,75 A/5 iv terjedelemben

Sz 2428-I-7677